

Звіт ректору
завідувача кафедри російської мови
філологічного факультету
к.ф.н., доцента Педченко Людмили Вадимівни
про роботу кафедри в 2020/2021 навчальному році

Роботу кафедри в цілому було спрямовано на виконання завдань з реалізації «Стратегії розвитку Каразінського університету» до 2025 року.

1. Кадрова робота

1.1. Склад кафедри: загальна кількість науково-педагогічних працівників складає 11 осіб. Кількість ставок науково-педагогічних працівників: 9,2.

кількість докторів наук, професорів	–	1 особа (0,35 ставки);
кількість докторів наук, доцентів	–	1 особа (1,25 ставки);
кількість кандидатів наук, доцентів	–	6 осіб (6 ставок);
кількість викладачів без наукового ступеня	–	3 особи (1,6 ставки).

Навчально-допоміжний персонал	–	3 особи (3 ставки).
-------------------------------	---	---------------------

Викладачі віком до 40 років	–	2 особи.
Викладачі віком від 40 до 60 років	–	7 осіб.
Викладачі віком понад 60 років	–	2 особи.

Середній вік	–	50, 5 р.
--------------	---	----------

1.2. За планом 1 викладач кафедри проходив стажування: ст. викл. Кардашова О. В. з 19.04.2021 р. по 28.05.2021 р. проходила стажування за програмою «Технології дистанційного навчання у закладах вищої та передвищої освіти». План стажування був виконаний у повному обсязі (120 год.).

1.3. Кандидатську дисертацію захистила викл. Мальцева В. В. Тема: «Полідискурсивність як феномен конституювання художнього тексту (на матеріалі сучасної російської прози)». Захист відбувся 20 квітня 2021 року на засіданні спеціалізованої вченої ради К 64.053. 05 для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди

Проблеми кафедри: основною проблемою кадрового складу кафедри є збільшення кількості штатних докторів і кандидатів наук зі спеціальності 10.02.02 – російська мова.

2. Навчально-методична робота

Навчально-методична робота кафедри була спрямована на забезпечення якості освіти.

2.1. Обсяг навчальної роботи — 5286 годин (виконано 5270 годин) , середнє навантаження на 1 ставку науково-педагогічних працівників — 575 годин (лекційні – 1151, практичні – 1710). Недовиконання запланованого навантаження пов'язане зі змінами контингенту здобувачів освіти.

2.2. Регулярно поповнюється електронна бібліотека кафедри (нові словники, наукові видання, підручники та посібники, періодичні видання тощо).

2.3. У 2020 / 2021 навчальному році кафедрою було розроблено нову ОПП «Мова і література (російська), літературне редагування та створення контенту» для студентів спеціалізації «Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – російська» освітнього рівня «бакалавр» і ОПП «Мова і література (російська), російська мова як іноземна» освітнього рівня «магістр».

2.4. У 2020/2021 році на кафедрі впроваджено нову міжфакультетську дисципліну: Старослов'янська мова (к. філол. н., ст. викл. Кардашова О. В.).

2.5. Оновлено та розміщено на сайті факультету навчально-методичні комплекси всіх дисциплін, що викладаються кафедрою, які включають робочі програми курсів, розгорнуті плани лекцій або лекційні презентації, матеріали для самостійної роботи студентів, списки рекомендованої літератури, приклади екзаменаційних білетів тощо.

2.6. Розроблено новий курс «Російська мова у синхронному та діахронічному вимірах» для забезпечення навчання за освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії зі спеціальності 035 «Філологія» (програму курсу, відповідний силабус, анотацію дисципліни, методи

навчання та оцінювання за освітніми компонентами), а також нові навчальні курси «Методика та технології навчання російській мові як іноземній», «Створення та редагування тексту», «Активні процеси у сучасній російській мові», «Риторика професійного спілкування», «Теорія і практика мовного спілкування у лінгводидактичному аспекті», «Лінгвокультурологічні аспекти викладання російської мови як іноземної», «Ігрові прийоми в текстах різних дискурсів» для забезпечення навчання за освітньо-професійною програмою підготовки магістрів зі спеціальності 035 «Філологія», спеціалізації «Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – російська».

2.7. Розроблено дистанційні курси: «Історія російської літературної мови», «Старослов'янська мова» (ст. викладач Кардашова О. В.) на платформі Moodle. Зазначені курси будуть проходити процедуру сертифікації.

2.8. Створено електронні версії методичних розробок (конспекти лекцій, робочі програми тощо).

2.9. Створено навчально-методичні матеріали (презентації, контрольні завдання, тести тощо) для самостійної роботи студентів в умовах дистанційного навчання.

2.10. У навчальному процесі викладачами кафедри активно застосовуються нові методики викладання: презентації за допомогою мультимедійних технічних засобів, технологія активного навчання з використанням рольових завдань та ін. Кабінет російської мови (ауд. 6-86) було обладнано мультимедійним проектором.

2.11. Контроль якості навчального процесу здійснювався шляхом проведення ректорських та комплексних контрольних робіт у студентів рівнів підготовки «бакалавр», «магістр», регулярне проведення відкритих лекцій. На кафедрі у 2020/2021 навчальному році було проведено 10 відкритих занять, зауваження та рекомендації викладачам відображені у журналі взаємовідвідувань.

2.12. Ст. викладач Кардашова О. В. прочитала науково-популярну лекцію «Первая славянская азбука», присвячена Дню слов'янської писемності

(Кирило-Мефодіївський центр, ЦНБ ХНУ імені В. Н. Каразіна, 25 травня 2021 року).

Проблеми кафедри:

1. Недостатня активність викладачів у підготовці навчальних та навчально-методичних посібників з дисциплін, що викладаються кафедрою.
2. Недостатня кількість міжфакультетських курсів, що пов'язані з тематикою кафедри.
3. Недостатня методична забезпеченість коректорської практики.

3. Наукова робота

За звітний період наукова робота кафедри здійснювалась у рамках наукової теми «Російська мова як об'єкт лінгвокультурологічного, когнітивного та соціолінгвістичного дослідження».

3.1. Захищено кандидатську дисертацію викл. Мальцевою В. В. Тема: «Полідискурсивність як феномен конституювання художнього тексту (на матеріалі сучасної російської прози)». Захист відбувся 20 квітня 2021 року на засіданні спеціалізованої вченої ради К 64.053. 05 для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди.

3.3. У 2020/2021 навчальному році кафедрою організовано Всеукраїнську наукову конференцію «Традиції і новаторство в лінгвістичній науці XXI століття (8–9 жовтня 2020 р., м. Харків).

3.4. Загальна кількість опублікованих статей – 22.

Серед них 1 статтю опубліковано у виданні, що індексується у наукометричній базі Scopus: Чернцова О. В. Лингвокогнитивная модель полисемии слов с семантикой когнитивной деятельности человека // Slavia Centralis. 1/2021. С. 121–135. ISSN 1855-6302

3.5. Кількість публікацій аспірантів – 2. З них 1 публікація у фаховому виданні:

3.6. Участь викладачів у конференціях – 23:

- 1) міжнародних – 12;
- 2) всеукраїнських – 9;
- 3) університетських – 2.

3.7. Робота у спеціалізованих вчених радах:

1. Доц. Педченко Л. В. – член спеціалізованої вченої ради К 64.053. 05 для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди;

2. Проф. Степанченко І. І. – заступник голови спеціалізованої вченої ради К 64.053. 05 для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди.

3.8. Опонування:

1. Доц. О. В. Чернцова виступила опонентом на захисті докторської дисертації Радчук О. В. (спеціалізована вчена рада Д 08.051.05 у Дніпровському національному університеті імені Олеся Гончара), червень 2020 р.

2. Доц. О. В. Чернцова виступила офіційним опонентом на захисті дисертації Наталії Вікторівни МІНЯЙЛО «Стилістика роману О. Солженіцина «У колі першому»: вільний непрямий дискурс» (Харків, 2021), поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія. Захист відбувся у Харківському національному педагогічному університеті імені Г.С. Сковороди

3. Доц. О. В. Чернцова виступила офіційним опонентом на захисті дисертації Світлани Андріївни Собіної «Структура та когнітивна семантика назв творчих колективів у сучасному антропоніміконі російської мови» (Дніпро, 2021), поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 035 Філологія

Проблеми кафедри:

1. Кафедрі потрібно активізувати роботу з комерціалізації результатів НДР (пошуку грантів, комерційних проєктів).
2. Слід активізувати публікацію статей у наукових виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах SCOPUS.

4. Профорієнтаційна робота та працевлаштування випускників

На кафедрі активно ведеться профорієнтаційна робота:

4.1. Кафедра російської мови спільно з кафедрою історії російської літератури провела X Конкурс знавців російської словесності для учнів 8-11 класів середніх шкіл (у дистанційному форматі за допомогою платформи Zoom). У конкурсі взяли участь 130 учнів.

4.2. Під час проходження педагогічної практики студенти проводять профорієнтаційні бесіди з учнями шкіл та гімназій. Кафедра бере участь у Днях відкритих дверей, що проводяться в університеті. На сайті філологічного факультету розміщено оновлену інформацію про умови вступу та навчання за освітніми програмами.

4.3. Кафедра брала активну участь у роботі Малої академії наук:

1. Доц. Фільчук Т. Ф. є членом журі обласного конкурсу МАН, брала участь у проведенні контрольних робіт, захисті наукових робіт учнів - членів МАН, рецензувала роботи учнів – членів МАН.

2. Ст. викл. О. В. Кардашова здійснювала консультування, рецензування роботи Доронкіна М. С., який став переможцем III етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт, що проходив у травні 2021 р. (м. Київ).

4.4. Кафедра активно проводить роботу з працевлаштування випускників: під час проходження педагогічної та коректорської практик студенти знайомляться зі специфікою майбутньої спеціальності, найкращі студенти отримують можливість працевлаштуватися у місцях проходження практики. Кафедра підтримує постійний зв'язок з навчальними закладами і

провідними видавництвами міста та інформує випускників щодо наявних вакансій.

5. Міжнародне та міжвузівське співробітництво

5.1. Кафедра активно співпрацює з центром міжнародних програм університету. В 2020/2021 навчальному році відповідно до програми міжнародного співробітництва «Еразмус+» на кафедрі проходили мовну підготовку 4 студенти з Італії. Доцент Чернцова О. В. у березні 2021 р. прочитала курс лекцій з методики викладання російської мови в університеті міста Палермо (Італія).

5.2. Кафедра підтримувала тісні контакти з провідними науковцями Польщі, Німеччини, Туреччини, КНР).

5.3. Було розроблено нову ОПП «Мова і література (російська), російська мова як іноземна» для другого (магістерського) рівня освіти, що передбачає навчання іноземних студентів.

6. Виховна робота, взаємодія зі студентським самоврядуванням та його органами

6.1. Викладачі кафедри виконують обов'язки кураторів навчальних груп (доц. Фільчук Т.Ф., викл. Мальцева В. В., ст. викл. Кардашова О. В.).

6.2. У листопаді 2020 р. було організовано зустріч викладачів кафедри зі студентами 1-го курсу російського відділення, де було проведено ознайомлювальну розповідь про філологічний факультет та спеціальність, курси, які вивчаються студентами та будуть вивчатися, знайомство з викладачами кафедри російської мови, обговорення труднощів, з якими стикнулися студенти в перші місяці навчання.

6.3. Виховні бесіди зі студентами регулярно проводяться у процесі навчання.

6.4. Кафедра заохочує студентів до участі в культурному й науковому житті факультету і університету, залучає студентів до проведення конкурсу знавців російської словесності для учнів середніх шкіл.

6.5. На засіданні кафедри у грудні 2020 року пройшло обговорення результатів студентського моніторингу.

7. Робота зі створення безпечних умов праці та навчання, забезпечення протипожежної безпеки

На кафедрі створено безпечні умови праці та навчання. Здійснено ремонт приміщення кафедри, оновлено матеріальну базу (меблі). Регулярно проводиться інструктаж співробітників з правил протипожежної безпеки та охорони праці.

8. Внесок кафедри у реалізацію «Стратегії розвитку Каразінського університету» на 2019–2025 роки

За напрямом I Стратегії розвитку університету «Університетська наука у 2025 році» на кафедрі російської мови було захищено кандидатську дисертацію (викл. Мальцева В. В.), подано до друку збірник наукових праць кафедри російської мови (Педченко Л. В., Фільчук Т. Ф., Чернцова О. В.), опубліковано та прийнято до друку статті у журналі, що індексується базами даних Scopus (WoS) (доц. Чернцова О. В.).

За напрямом II Стратегії розвитку університету «Освітня діяльність у 2025 році» курси з технології електронного навчання пройшла ст. викл. Кардашова О. В., з метою дидактичної та психологічної адаптації першокурсників у листопаді 2020 р. було проведено зустріч викладачів кафедри зі студентами 1 курсу спеціалізації «Слов'янські мови і літератури (переклад включно), перша – російська); оновлено договір про співпрацю з видавництвом «Ранок», з метою підтримки та посилення існуючої системи університетської роботи з талановитими дітьми та профорієнтаційної роботи викладачі кафедри брали активну участь у роботі МАН. Було проведено Конкурсу знавців російської словесності.

За напрямом III Стратегії розвитку університету «Каразінський університет у глобальному науково-освітньому просторі у 2025 році»

кафедра здійснювала підготовку 10 іноземних студентів, у рамках програми міжнародного співробітництва «Еразмус+» на кафедрі проходили мовну підготовку 4 студенти з Італії, доцент Чернцова О. В. прочитала курс лекцій в університеті міста Палермо (Італія). Закордонне стажування викладачів кафедри не відбулося через карантинні обмеження.

За напрямом IV Стратегії розвитку університету «Інфраструктура Каразінського університетського життя у 2025 році» було оснащено аудиторію 6-86 мультимедійним обладнанням.

За напрямом V Стратегії розвитку університету «Університетський менеджмент у 2025 році» кафедра взяла участь у забезпеченні електронного документообігу на філологічному факультеті, залучала студентський актив до організації навчального процесу та оцінки його якості, проводячи зустрічі зі студентами, залучаючи кураторів, обговорюючи на кафедрі результати студентського моніторингу якості освітнього процесу.

Завідувач кафедри _____

доцент Людмила ПЕДЧЕНКО